

מסורת הש"ס

(א) [לעיל מה: מו.], (ב) [לעיל מה: ג.] (ג) [תוספ' פ"א ה"ד] עירובין עט: ד. בס"א נוסף חליפתו,

ורה אור השלם

1. ונתעתם את מזבחתם
ושברתם את מצבתם
ואשיריהם תשרפון באש
ופסילי אליהם תגדעון
ואבדתם את שמם מן
המקום ההוא:
- דברים יב ג
2. כי אם כה
תעשו להם מזבתיים
תתצו ומצבתם תשברו
ואשיריהם תגדעון
ופסיליהם תשרפון באש:
- דברים יז ה

גליון הש"ס

תוֹם' ד'ה נדעו ובי' יאזין
לפרש משום דשמואל
לר' ליה. תמוז לי אבי
מ"מ מרחשון יאזין כן גבי
כאן שנתהב דמיירי אבי
שלא ששמואל דששמואל
למלי' דלחבה מתחלה
לינמוס אבי ששמואל
לחבה כיון דהוא תלם
וכו"מ חס' נעיל
ואלקן
ששמואל' ד'ה יאזין
ינעו' ע"ה אבי שמיני.
לא דעמי נתיח דר' הלוי
לא חיון לדרבא כסורין
דשמואלה לביס אסור
תשלטת מן רבנן וכו'
לאקלן לא נאסר רבנן וכו'
לרבי' לא נאסר העיקר.
הי דלאקלן אבי ממזביר ויתר
מביס וא"ל

הגהות הב"ח

- (א) במשנה נמיר (לח)
(ב) נמיר וז"ל ס"ק לבס:
(ג) חמ"ד ע"ק שנים ידבר:
לכלי ואות ל' נמחק:
(ד) ש"י וז"ל וזאת
שנאמר ויהיה גנוס
ומאתה וכו' נידולן
נבטורין וכו' אשלו
ההודושי: (ה) חמ"ד
גש וכו' ולא שמעו לה
דבא
כדלעיל
(ו) ב"ד מלני שיענין
לה לבית בחלוש גבי:
(ז) ב"ד א' שיענין דקא
הוא וימא ל"ה טיה
פלוקיי:
דשעתא נדעירין ל' דערק
לדבר הכל שרי לא מלני
למחלל
נמחק לאורוי דשערק
אשלין נדעשו ופסלן נמי
גש דהא שפסא דהא ליכא
למ"ד דשערק עיקר דלא
לכח
מקסא דל"ה אסור
ובשערק פליגי
דשעל ימא ל"ה לשני
ודעו ופסלו אשלין
לאורוי דשפי' גש ופסלו
נמי עיקר שרי ודלא כר"י
כ"ה ציריה:

מוסף רש"י

שגידועו. מה שהחליף
אחרי כן, דקאמר תגדעון
מכלל דעיקרו עוז בפרקע
והנה ממנו (לעיל מה:).

אומר כל שעובדין אותה. כ
כוכבים וכו' איזהו אשרה

מִתְנַיִ' הרי זו אסורה. עד שיצטלנה העובד כוכבים: **גידעו.**
עובד כוכבים או **שרלל** לעבודת כוכבים לרורך עבודת כוכבים לעבוד
 שגדלוין שיעגלו בו מעמה והוא כבר היה נטוע כשבא ישראל ליהנות
 ממנו: **נוטל מה שחלף.** וסורפו דין אשרה מותר בהנאה:
גמ' והוא שצריך (א) **נצופו.**

מאומה הברכה והרכבה היו חליפותיו
דה"ל הנן גידולין הנטועין מתחלה
ללכך דאי לאו הכי אפילו חידוש לא
מיתסר: גידעו סנן. משום מעשה
פורתא שניו בעלמא להיכירא מיתסר:
ביטולא אימתר. ולא לענין
מתחלת איסור לומר שאם לא הצריך
צנפופ לא יהא צריך ביטול אלא
באיטופא קאי דכי מבטל ליה ישראל
סגי ביטול א"ע: דנעשה מעשה צנפופ
לא: איני: אמר ר' שמואל: הנהיגה

מדרסו הכי מתי שמואל עלתו: הא
הוא ממני ובר יצאה: דפליגי עליה דרבי
יוסי ברי יהודה ואמרי אינן שנטעו
ולבסוף עבדו מותר הלכך גידעו
ופיסלו היא: כנטעו מתחלה לכך
דמשום גידוע מחליף טפי ומיתסר
אבל לא גידעו לא: מסקינן לה רב
אמי: מתי דוחקין לאוקמה לרשמואל
אליבא דתנאי: ממאי דרבנן ור' יוסי
בכוספה פליגי. דלרבנן שריא

ד'שמואל דברי הכל הוה: דנחמא סופיה
דדברי הכל אסור. בהשמואל
ד'שמואל דברי הכל הוה: ובעיקר
אילן פליגי דרבי יוסי סבר. עיקר
אילן אסור אפי' היכא דלא נטעו
ממחלה. לכן: דכתיב ואשריהם
השפופן. אשריהם מרי משמע חד
לנטוע ממחלה לכן וחד לנטוע
ולבסוף ע"ד: ורבנן סברי. אילן
שלא נטע לכן שרי דכתיב ואשריהם

ממשע יש אשרה שאין
משיקרה אסורה אלא גידועה ושיקרה
ממשע בדרך לנזק. ואי משום ואשריהם
ממשע אסורין דמשמע כל האילן גנוט
ממשע ומהחלה לכך קמור והאי לשון דבסי
דקרא אכל אשרות שזארכם הנטעות
גם פריגין. בשמעתא דלעיל הכי
דהא אוקימנא דרבי יוחי יליף טעמא
ללאילן שנטעו ולבסוף עבדו מואשריהם
אילמא מודה הוא דאשריהם
ובסופם פליגי: **אין**.

תתרווא דרבנן לרבי יוסי ודריבי יוסי
ללרבנן דהא לא כהדיא שמעינן ליה
לרבי יוסי דיליף טעמא מואריהם
מתדעון דהא רבי יוסי ואריהם
תספרון בשא נכא ליה תלמודא
למלימיה ואנן הוא דקסא לן האי
מריבניה ליה לשנטשו מתחלה לכך
ואוקימנא לטעמיה מואריהם גתעון

[illegible]

מתני' שלש אשרות הן ^אאילן שנמטעו מתחלה לשם עבודת כוכבים הרי זו אסורה גידעו ופיסלו לשם עבודת כוכבים והחליף נוטל מה שהחליף ^בהעמיד תחתיה עבודת כוכבים ונטלה הרי זו מותרת: **גמ'** אמרי דבי ר' ינאי והוא שהברך והרכיב בגופו של אילן והאנן גידעו ופיסלו תנן אלא כי איתמר דרבי ינאי לענין ביטול איתמר דאף על גב דהברך והרכיב בגופו של אילן כי נטל מה שהחליף שפיר דמי דמהו דתימא כיון דהברך והרכיב בגופו של אילן כאילן שנמטעו מתחלה דמי וליתסר כולה קמ"ל אמר שמואל ^ההמשתחוה לאילן תוספתיה אסורה מתיב רבי אלעזר גידעו ופיסלו לעבודת כוכבים והחליף נוטל מה שהחליף גידעו ופיסלו אין לא גידעו ופיסלו לא אמר לך שמואל הא מני רבנן היא ושמואל דאמר כרבי יוסי בר יהודה דאמר ^ואילן שנמטעו ולבסוף עבדו אסור מתקיף לה רב אשי ממאי דרבי יוסי בר יהודה ורבנן בתוספת פליגי דלמא תוספת לדברי הכל אסור ובעיקרו פליגי דרבי יוסי בר יהודה סבר עיקרו גמי אסור דכתיב ^זואשריהם תשרפון באש ורבנן סברי עיקר אילן שרי דכתיב ^חואשריהם תגדעון ^טאיזהו אילן שגידעו אסור ועיקרו שרי הוי אומר אילן שנמטעו ולבסוף עבדו וכי תימא הא דלא מתרצינן הכי איפוך רבנן לדרכי

יוסי בר יהודה ודרבי יוסי בר יהודה לרבנן
לה לא רבנן ולא רבי יוסי בר יהודה אי רבנן
אסורה אי רבי יוסי בר יהודה עיקר אילן נמי
בעית אימא רבי יוסי בר יהודה אי בעית
קאמר רבי יוסי בר יהודה בלא גידעו ופיסלו
גידעו ופיסלו גלי אדעתיה דבתוספת נחא
איבעית אימא רבנן גידעו ופיסלו איצטריכא
מעשה בגופיה עיקר אילן נמי ליתסר קמשמ
שיש תחתיה עבודת כוכבים ר"ש אומר וכל
באילן שהיו עובדין אותו ומצאו תחתיו גל או
ובדקוהו ומצאו בו צורה אמר להן הואיל ולצ'
האילן: **גמ'** איזהו אשרה והא אנן שלש אשרו
ואחת מחלוקת דר"ש ורבנן איזו היא אשרר
שיש תחתיה עבודת כוכבים ר"ש אומר כל ש
סתם אמר רב כל שכומרים וישבין תחתיה
אמר אפילו אמרי הני תמרי לבי נצרפי
ליה ביום אידם אמר אמימר אמרו לי סבי

ואימא רבי יוסי מואשריהם תשרפון באש דמשמע לשון
ההוא מיבעיא ליה לגידועי עבודת כוכבים קודמין
תא: אס נן. דתוספתו דברי הכל אסור: גידעו. דמתני'
בבא גידעו ופיסלו נמי הא ארמיין סופפתו אסור אי ר
דמך דשמואל תנאי: איבעיה אימא רבנן כו'. ולעולם ד
דומתניין קמי מה שהחליף ותו לא לא קשיא כי קאמר
הא בגופו קמ"ל: **מתני'** איזו היא אשרה כו'. בגמרא
אס עובדין את עבודת כוכבים שתחתיו היילן מו
תו תלת ורסא תני חדא: **שסי** דברי הכל שהא
ולא מילתא באפי נפשה קאמר תלמודא דפליגי בה אמוראי
אשרה אס לאו: ואין טועמין מפירוטה. ודאי פלגי ל

גדעו ופסלו אין לא נדעו ופסלו לא. תימא הא דלא משני גדעו ופסלו אע"פ שלא השתחוה השתחוה אע"פ שלא גדעו כדמשני לעיל (דף מ: מ) גבי בית * ואין לפרש משום דשמואל לית ליה הך שנוייא משום דקא פליג עליה דרב ואמר דבית היו כמחובר ועליל נמי ליכא למימר לשמואל בנה אע"פ שלא השתחוה כו' דצפרק נגמר הדין (פסחין דף מ: מ) מסק' לשמואל הכא בנחלי עסקין צבדק בנין ומושיב ית' מלוש והתם מדמי קצר לעצדות

כוכבים וי"ל היינו טעמא דלא משי
ליה (ד) הכי לעיל דודאי יש חילוק
בין אילן לבית דלילן שהוא מושרש
בקרקע בנלמא תפיסמו כדפרישנא
לעיל הלכך גידוע ופיסול בלא
השתמושה דודאי לוי היה מועיל כלום
אפילו למ"ד עובדת כוכבים של עובד
כוכבים אסורה מיד היינו דבדר תלוש
דכתיב פקילי אלהיהם כיון שפסלו
נעשה לו אלוה אבל זה שהוא מחובר
ואין דעמו שיהיה עובדת כוכבים רק
מה שיחליף אין לאסרו בלא השתמושה
° והכי נמי תמיני דחשיבין ליה (א)
לתלוש גבי הא דלמנר (חולין דף נח.)

צביל שידח הכותל הרי זה צבי יומן
ואילן דצר השמש צקרקע חשינן
למחוצר דאי לא תימא הכי לא מצינו
שום זרע צלה הכשר וגורא דלא דמי
דהתם הפירות ממאח תלושין ואע"ג
דהכותל מחוצר מתיבא אכל פירג
שצאילן הכל מחוצר וקל להצין והא
דלא משני ליה גדשו ופסלו אינטיירא
ליה כדמשני במסכתא דשינוא דמיקא
הוא וניחא ליה ⁽¹⁾ לזאקמי מתניתין
כרבנן ושמואל כר' יוסי צר יתדה:
לא

אִיפֹךְ רִבְנָן לְדַרְבִּי
 יוֹסִי בֶרֶ יְהוּדָה לְרִבְנָן אִם כֵּן גִּידְעוּ וּפִסְלוּ מֵאֵן קִתְּנִי
 יוֹסִי בֶרֶ יְהוּדָה אִי רִבְנָן בְּלֹא גִידְעוּ וּפִסְלוּ נְמִי תוֹסַפֶּת
 יְהוּדָה עֵיקֶר אֵילָן נְמִי אֶסּוּר אִי בַעִית אֵימָא רִבְנָן וְאִי
 בְּבֶר יְהוּדָה אִי בַעִית אֵימָא רַבִּי יוֹסִי בֶרֶ יְהוּדָה כִּי
 בְּלֹא גִידְעוּ וּפִסְלוּ עֵיקֶר אֵילָן אֶסּוּר בִּסְתַמָּא אֲבָל
 נִזְיָה דְּבִתְּוֹסַפֶּת נִזְיָה לִיה בַּעֲיָקֶר אֵילָן לֹא נִזְיָה לִיה
 עָזָא וּפִסְלוּ אִיצְטְרִיכָא לִיה ס"ד אֲמִינָא כִּיּוֹן דַּעֲבַד לִיה
 לֵילָן נְמִי לִיתְסֵר קְמִשְׁמַע לָן: **מִתְנִי'** אִיזוּ אֲשֶׁרָה כָּל
 נְכִיבִים ר"ש אֹמֵר וְכֹל שְׁעוּבִדִּין אוֹתָהּ וּמַעֲשֶׂה בְּצִידִין
 וּמִצְאֻן תַּחְתָּיו גַּל אֹמֵר לָהֶן ר"ש בְּדִקּוּן אֵת הַגֶּל הַזֶּה
 אֹמֵר לָהֶן הוּאִיל וְלִצְוֹרָה הֵן עוֹבְדִין תְּתִיר (6) לָהֶן אֵת
 הַזֶּה אֲנִי שְׁלֹשׁ אֲשֶׁרוֹת תִּנּוּן ה"ק שְׁתֵּים (7) לְדַרְבִּי הַכֹּל
 רִבְנָן אִיזוּ הִיא אֲשֶׁרָה שֶׁנִּחְלָקוּ בָּהּ ר"ש וְחַכְמִים כָּל
 נְכִיבִים ר"ש אֹמֵר כָּל שְׁעוּבִדִּים אוֹתָהּ (8) אִיזוּ הִיא אֲשֶׁרָה
 מִמְּרִים יוֹשְׁבֵין תַּחְתֶּיהָ וְאֵין טוּעֵמִין מִפִּירוֹתֶיהָ וּשְׁמֹאלָהּ
 תִּמְרֵי לְבִי נִצְרִי אֶסּוּר דְּרַמִּי כִּי שִׁכְרָא וְשֹׁאֵלִי
 מְמִימֵר אֹמְרוּ לִי סְבִי דְּפּוֹמְבְּדִיתָא יְחַלְתָּא כְּשִׁמְמוֹתָא:
 מִתְנִי'

וְשִׁרְפוֹן בָּאָשׁ דִּמְשַׁמֵּעַ לְשׁוֹן רִבִּים נִפְקָא לֵיהּ תַּרְוִיחִיהוּ וּרְבִנָּן יִלְפִי עֲבוֹדָת כּוֹכְבִּים קוֹדֵמִין לְכִיזוּשׁ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּרְבִנָּן נִפְקָא לְהוּ וְכָל אֶסּוּר: גִּידְעוּ. דִּמְתִּנִי דִּמְשַׁמֵּעַ דְּכִי לֹא גִידְעוּ שְׂרִי מֵאֵן קִמְנִי מוֹסַפְתּוֹ אֶסּוּר אִי רִבִּי יוֹסִי עֵיקַר אֵילָן נִמִּי אֶסּוּר. וּמִתְנִי וְלַעֲוֹלָם דְּשִׁמּוּאֵל דְּבִרִי הֵכֵל: וְאִיצִיעִים אֵימָא רִבִּי וְחוּטוֹ לֹא לֹא קִשִּׁי כִי קֵאֲמַר ר' יוֹסִי עֵיקַר אֵילָן אֶסּוּר בְּסִתְמָא כּו': כֹּל וְזוֹ הִיא אֲשֶׁרָה כּו'. בְּגִמְרָא פִּרְיָן וְהָא אֵלָן ג' אֲשֶׁרוֹת מִתֵּן: כֹּל וְכִכְבִּים שִׁתְמִתּוּ הָאֵילָן מוֹתֵר: גְּמ' וְהָא אֵלָן ג' חָסֵן. לִל עֲסִיד דְּבִרִי הֵכֵל שֶׁהִיא מוֹתֵר: עֲמֻמָּה עֲבוֹדָת כּוֹכְבִּים: אִיזוּרִי דְּשִׁמּוּאֵל דְּפִלְגִי בֵּל אֲמֹרֵרֵי אִיזוּ הִיא אֲשֶׁרָה כִּסֵּם אֵילָן שֶׁלֹּא הַצּוֹרֵךְ יוֹן מִפְּרִיזָהּ. וְהָא פִלְגִי לָהּ: צִי נִלְרִפִי. שֶׁהִיא עֲבוֹדָת כּוֹכְבִּים שְׁלֵהֵם:

עין משפט
נר מצוה

עז א ב ג ד מ"י פ"ח
מהל' עבודת מוכזים
הלכה ג ד סמג לחזון מה
טוש"ע י"ד ס' קמה סעיף
:

עַד הַמָּוֶה שֶׁסָּהַל ג
 טוֹשָׁע שֶׁסָּעִי אֶל
 עַד וְהַמָּוֶה שֶׁסָּמַג שֶׁ
 טוֹשָׁע שֶׁסָּעִי וְ
 עַד זֶה הַמָּוֶה שֶׁסָּמַג שֶׁ
 טוֹשָׁע יִדֵּי קִי קִמַּג
 סָעִי יִדֵּי

רבינו חננאל

[illegible]

(א) "לֹא יִהְיֶה אִתְּךָ גִּדְעוֹ וּפְסָלוֹ אִין לֹא גִדְעוּ וּפְסָלוּ לֹא וּפְרִיק כו'. (ב) מַדְבְּרֵי רִבְעִי ו'ל אֵלֹו נִרְאֶה לִהְדִּיא דִּה' לֹו גִ' אַחֲרֵת בְּתָן לְפִיּוֹס אַתְקַפֵּא דְרַב אֲשֵׁי מַפְסִינִן פְּלוֹנְתָא דְרִיב"י וְרַבִּנּוּ וְחֵזֶו דְּאַמְרִינִן אִפְיֹן רַבִּנּוּ וְדִלָּא כְּפַרְשִׁי וְדו"ק.